

Antibiotika, användning av - VO Kirurgi LE

Innehåll

Antibiotika, användning av - VO Kirurgi LE.....	1
Syfte och omfattning.....	1
Allergi	2
Penicillinallergi.....	2
Akut behandlingsbehov	3
Kirurgi elektiv	3
Gynekologi elektiv	4
Urologi elektiv.....	4
Ortopedi elektiv	5
Referenser.....	6
Dokumenthistorik.....	6

Syfte och omfattning

Dokument ska användas som riktlinje för antibiotikaanvändning för verksamhetsområde (VO) kirurgi, Lasarettet i Enköping. Det är framtaget och granskat av specialitetansvariga överläkare, läkemedelsansvarig överläkare och representant från STRAMA-gruppen Uppsala.

Detta dokument utgör grund för riktlinjer antibiotikaanvändning VO kirurgi och ska beaktas av alla personalgrupper verksamma inom VO kirurgi. Övriga dokument ska ej innehålla text som nämner val av antibiotika, dos eller administreringssätt utan hänvisa till detta dokument. Uppdatering/revidering görs av antibiotikaansvarig läkare för VO kirurgi

Riktlinjerna är inte en generell ordination utan vid ordination av antibiotika ansvarar enskild läkare för val av antibiotikatyyp, dos och administreringssätt. Vid tveksamheter kan infektionsläkare konsulteras. Den som administrerar antibiotika ansvarar för att det blir korrekt enligt given läkarordination.

För rekommenderade läkemedel se även:

REK-listan för vuxna – ny upplaga för 2024-2025

Rekommenderade läkemedel för vuxna 2024-2025 (REK-listan) har fastställts av läkemedelskommittén. REK-listan hittar du på läkemedelskommitténs hemsida. Där hittar du även bakgrundsmaterial till rekommendationerna, se [Rekommenderade läkemedel för vuxna \(regionuppsala.se\)](https://regionuppsala.se).

Beakta STRAMAs riktlinjer där målet är att minska antibiotikaanvändning **totalt** - minska cefalosporiner (Zinacef, Cefamox, Cefadroxil, Cefuroxim, Cefotaxim, Cefepim) och kinoloner (Ciprofloxacin, Ciproxin)

Därför ska följande ske:

- Relevant odling ska tas innan insättande av antibiotika
- Blododla alltid x 2 innan insättande av iv antibiotika
- Dokumentera alltid i journalen indikationer för antibiotika och misstänkt infektionsfokus
- Ytterligare anvisningar: Se [STRAMA Region Uppsala](#) - "Empirisk antibiotikaterapi vid Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping"

Allergi

Den som ger en ordination på antibiotika och den som administrerar antibiotika ska också innan ordination och administrering frågan om allergi. **Pc allergi Typ 1** är en Ig E medierad allergi där klåda, urtikaria, angioödem och anafylaxi förekommer.

Penicillinallergi

Allergiska reaktioner uppträder vanligen i början av behandlingen. Studier omfattande alla åldersgrupper har visat att **anafylaxi** debuterar inom 60 minuter efter intag av antibiotika i 96 procent av fallen

Läkemedelsutlöst feber, drug fever. Feber är en vanlig biverkning vid antibiotikabehandling och en viktig differentialdiagnos vid oklar feber under pågående antibiotikabehandling. Det är ofta en rent toxisk reaktion som inte utgör hinder för framtida behandling med preparatet.

Begränsade utslag utan klåda. Magbesvär med illamående/diarré. Utslag utan klåda eller med lindriga gastrointestinala symtom men utan urtikaria eller andra symtom är aldrig uttryck för en IgE-förmedlad allergi. Behandlingen behöver inte avbrytas och patienten kan få preparatet vid ett senare tillfälle.

Uttalad urtikaria med eller utan led- och ansiktssvullnad. Avbryt behandlingen. Byt preparat om indikationen för antibiotika kvarstår. Stor recidivrisk föreligger, varför

aktuellt antibiotikum ska undvikas i fortsättningen. Varningsmärk journalen och skicka biverkningsanmälan.

Anafylaxi eller mukokutant syndrom. Avbryt behandlingen. Ge akut behandling, remittera till akutmottagning. Patienten ska inte få detta antibiotikum i fortsättningen. Varningsmärk journalen och skicka biverkningsanmälan

Varning för penicillin får endast utfärdas när utredning visat att det rör sig om en IgE-medierad allergi eller efter anafylaxi eller annan svår reaktion.

För åtgärder vid anafylaktisk reaktion se länk till regionsövergripande dokument:

[Anafylaktiska reaktioner, åtgärder. Region Uppsala.se \(pdf\)](#)

Akut behandlingsbehov

För råd om användning av antibiotika vid akut behandlingsbehov se [Antibiotika - användning av - AKM LE. Region Uppsala.se \(pdf\)](#).

Kirurgi elektiv

Första dosen påbörjas 45 – 30 min före operationsstart.

Planerade ingrepp	Profylax	Behandling
Bråck IPOM	På ordination från operatören	
Ljumskbråck (öppen/ lap)	Nej	
Navelbråck	Suturplastik ingen profylax Nät: Inf Ekvacillin 2gx1	
Bukplastik	Inf. Ekvacillin 2gx1 Pc allergi Typ 1: Inf. Dalacin 600mgx1	
Galla	Nej	
Galla med koledochus kirurgi	Inf. Eusaprim 10mlx1 + Inf. Metronidazol 1gx1 Allergi mot trimsulfa: Inf. Zinacef 1,5gx1 + Inf. Metronidazol 1gx1	Akut kolecystit med misstanke om bakteriell komplikation (vid kolangit) Inf Piperacillin-Tazobaktam 4gx3 Pc allergi Typ 1: Inf. Ciprofloxacin 400mgx2 + Inf. Metronidazol 1gx1. Icke typ 1 allergi: Inf. Cefotaxim 1gx2+ Inf. Metronidazol 1gx1
Anala ingrepp	Generellt ingen profylax Endast på ordination från operatören T Eusaprimforte160/800mgx1+ T Flagyl 400mg, 4 st	

Gynekologi elektiv

Första dosen påbörjas 45 – 30 min före operationsstart.

Planerade ingrepp	Profylax	Behandling
Hysterektomi Adnexkirurgi Prolapskirurgi	Endast på ordination av operatör	
TVT Kolpokleisis	T Eusaprimforte160/800mgx1+ T Metronidazol 500mg 2x1(alt. T. Flagyl 400 mg 2x1) Eller Inf. Eusaprim 10 mlx1 + Inf. Metronidazol 1gx1 Allergi mot trim/sulfa: Dalacin 600 mgx1 + Inj. Azactam 1gx1	
Hysteroskopier Koniseringar Exeres	Nej	

Urologi elektiv

Första dosen påbörjas 45 – 30 min före operationsstart.

Planerade ingrepp	Profylax	Behandling
TUR P+/transuretral /Blåsten/ cystolitotripsi, TUI-P	T Bactrim 2x2 tills kateter dragen (>70 år 1x2) dock högst i 3 d Överkänslighet mot trimetoprim eller sulfa ges: T Ciprofloxacin 750mgx1	
TUR-B, Uretrotomia interna, transuretral cystolitotripsi	T Bactrim 2x1 som engångsdos Överkänslighet mot trimetoprim eller sulfa ges: T Ciprofloxacin 750mgx1	
TRUL med biopsi	T Ciproxin 750mgx1	
Uretäroscopi med laserlithotripsi	Inf Gensymucin, ordineras efter vikt.	Infunderas på preop 1 h före opstart

Ortopedi elektiv

Första dosen påbörjas 45 – 30 min före operationsstart.

Planerade ingrepp	Profylax	Behandling
Höftplastik Knäplastik	Inf. Ekvacillin 2gx3 Pc allergi Typ 1 Cefotaxim 2gx2 Inf. Dalacin 600mgx2 Se tabell nedan	
Radiusfraktur Fotledsfraktur	Inf. Ekvacillin 2g x 1 Pc allergi Typ 1: Inf. Dalacin 600mg x 1	

Operationsstart

Kloxacillin 2g (infudera 20-30 min)

Ok vid begränsad utslag utan påtaglig klåda i samband med PC

Dos 1

45-30min före
op.start

Dos 2

2 tim efter dos 1

Dos 3

6 tim efter dos 1

Dos 4

10 tim efter dos 1
(op> 4 timmar eller
bilateral)

Cefotaxim 2g (infudera 20 min)

Vid PC allergi/ utbredda kliande utslag och/eller angioödem

Dos 1

45-30min före
op.start

Dos 2

4 tim efter dos 1

Klindamycin 600mg (infudera minst 20 min)

Vid PC allergi/ anafylaxi, luftvägssymtom, blodtrycksfall, svimning

Dos 1

45-30 min före
op.start

Dos 2

4 tim efter dos 1

Minst 20 min mellan infusionsstart o operationsstart/anläggande av BTF

<https://lof.se/wp-content/uploads/Profylaktiskt-antibiotikum.pdf>

Referenser

Antibiotika vid urologi infektioner ” Guidelines European Association of Urology”
<http://uroweb.org/guideline/urological-infections/>

Antibiotikaprofylax vid kirurgi <http://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=327>

Höftledsplastik, pre-, peri- och postoperativt LE. Region Uppsala.se (pdf)

Knäledsplastik pre-, peri- och postoperativt LE. Region Uppsala.se (pdf)

Misstänkt ledprotesinfektion - rutiner på akutmottagningen Akademiska sjukhuset.
Region Uppsala.se (pdf)

Antibiotikaprofylax vid gynekologisk kirurgi. Region Uppsala.se (pdf)

Läkartidningen <http://www.lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Klinisk-oversikt/2015/02/Korsallergi-mellan-penicilliner-och-ovriga-betalaktamantibiotika/>

Penicillinallergi <http://www.janusinfo.se/Behandling/Strama-Stockholm/> Vårdprogram för misstänkt djup protesinfektion i höft eller knäprotes - Ortopedi

PRISS <https://lof.se/patientsakerhet/vara-projekt/rekommendationer/>

Dokumenthistorik

Författare: Maria Flykt överläkare, antibiotika och läkemedelsansvarig, verksamhetsområde kirurgi, 2020-06-17 Lasarettet i Enköping.

Revisionsdatum: Revideras varje år av antibiotikaansvarig för verksamhetsområde kirurgi, Lasarettet i Enköping.

Reviderad 2022-02-14 av Maria Flykt MAL kirurgi/läkemedelsansvarig VO Kirurgi. Granskat av Tammer Hemdan VC VO Kirurgi/MAL urologi, Anneli Jördens MAL gynekologi, Robert Wisniewski MAL ortopedi samt representant från STRAMA.

Reviderad 2022-05-30 av Maria Flykt MAL kirurgi/läkemedelsansvarig VO Kirurgi. Texten under rubriken Akut behandlingsbehov är flyttad till dokumentet Antibiotika - användning av - AKM LE DocPlusSTYR-28942.

Uppdaterad 2024-02-29 av Maria Flykt MAL kirurgi/läkemedelsansvarig VO Kirurgi. Ingen ändring gjord. Granskat av Anders Samuelsson överläkare urologi, Robert Wisniewski överläkare/MAL ortopedi, Margareta Legowik överläkare/MAL gynekologi.

Reviderad 2024-08-12 av Maria Flykt MAL kirurgi/läkemedelsansvarig VO Kirurgi. Syftet är omarbetat samt tillägg av REK-listan för vuxna upplaga för 2024-2025.